«Η ΚΑΣΕΤΑ», της Λούλας Αναγνωστάκη

Σκηνοθεσία: Μάνος Καρατζογιάννης
Μουσική: Γιώργος Ανδρέου
Σκηνικά - Κοστούμια: Άγγελος Αγγελής
Φωτισμοί: Άγγελος Παπαδόπουλος
Ηχητικός σχεδιασμός: Αντώνης Παπακωνσταντίνου
Βοηθός σκηνοθέτη: Χρύσω Χαραλάμπους

Παραγωγή: «Πολιτισμός Σταθμός Θέατρο»

Ερμηνεύουν (με αλφαβητική σειρά): Γιώργος Δεπάστας, Σταύρος Μερμήγκης, Βάσω Καμαράτου, Μάνος Καρατζογιάννης, Αναστασία - Ραφαέλα Κονίδη, Ερμίνα Κυριαζή, Σμαράγδα Σμυρναίου, Γιάννης Τσουμαράκης

Η παράσταση «Η ΚΑΣΕΤΑ» πραγματοποιείται με την οικονομική υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού, για δεύτερη θεατρική περίοδο.

Στο πρόγραμμα, μεταξύ άλλων, διαβάζουμε: Η Λούλα Αναγνωστάκη, μια από τις πιο σημαντικές και δυναμικές μορφές της νεοελληνικής δραματουργίας, γράφει, στα 1982, τη σπαρακτική και σπαρταριστή «Κασέτα». Σαράντα (40) περίπου χρόνια μετά τη θρυλική παράσταση του Κάρολου Κουν και είκοσι (20) χρόνια μετά το τελευταίο ανέβασμά του στην Αθήνα, «Η Κασέτα», το έργο επιστρέφει στη σκηνή του Θεάτρου Σταθμός. Σκηνοθετεί –στο πλαίσιο της διδακτορικής του διατριβής στο πανεπιστήμιο του Hull, με τίτλο «Η πνευματική παρακαταθήκη της Λούλας Αναγνωστάκη»– ο Μάνος Καρατζογιάννης, έχοντας στο ενεργητικό του τη μακρόχρονη εργασία του πάνω στη δραματουργία της Αναγνωστάκη (Η Κασέτα, Η Παρέλαση, Ο ήχος του όπλου, Ο Ουρανός κατακόκκινος, Σ’ εσάς που με ακούτε, Δωμάτια Μνήμης, Ενέδρες της Ζωής – Λούλα Αναγνωστάκη mixage, Στην Πόλη της Λούλας Αναγνωστάκη, Εντευκτήριο: Αφιέρωμα Λούλα Αναγνωστάκη).

Κοινωνικό και πολιτικό έργο - «καθρέφτης» της ελληνικής πραγματικότητας, του ’80 (περίοδος της «Αλλαγής»), αλλά και ψυχόδραμα απλών ανθρώπων της καθημερινότητας, μερικοί από τους οποίους εξακολουθούν να υπάρχουν και σήμερα, γύρω μας, όχι μόνο στη χώρα μας, φαντάζομαι, αλλά παντού και σε χειρότερες καταστάσεις, λόγω της ηλεκτρονικο-ποίησης των πάντων μα και της βίας που ο άνθρωπος «εισπράττει» ποικιλοτρόπως, σε καθημερινή βάση, καθιστώντας το οικουμενικό και διαχρονικό.

Ο Μάνος Καρατζογιάννης, έχοντας μελετήσει σε βάθος το σύνολο του έργου της σπουδαίας μας θεατρικής συγγραφέα Λούλας Αναγνωστάκη, δίνει ατόφια την ωμή πραγματικότητα, σεβόμενος το κείμενο απολύτως. Η ωραία μουσική του Γιώργου Ανδρέου, τα χαρακτηριστικά τραγούδια εποχής, το αφαιρετικό - συμβολικό σκηνικό και τα ρεαλιστικά κοστούμια του Άγγελου Αγγελή, οι υποβλητικοί φωτισμοί του Άγγελου Παπαδόπουλου και ο τέλειος σχεδιασμός των ήχων του Αντώνη Παπακωνσταντίνου, όλα συνέβαλαν στο θαυμαστό αποτέλεσμα της παράστασης. Βοηθός σκηνοθέτη η Χρύσω Χαραλάμπους.

Ο Παύλος (Μάνος Καρατζογιάννης) αποστρέφεται τα όσα συμβαίνουν γύρω του και σε μια κασέτα μαγνητοφωνεί τις σκέψεις του, που έχουν ως επίκεντρο την απόπειρα

δολοφονίας του Πάπα Ιωάννη Παύλου Β΄ από τον Τούρκο Μεχμέτ Αλί Αγκτσά, τον Μάιο του 1981, στην πλατεία του Αγίου Πέτρου στο Βατικανό, ταυτίζοντας τον επίδοξο δολοφόνο με έναν γνωστό του Μουσουλμάνο, στη Θράκη. Σκοπεύει να φύγει για πάντα από την Αθήνα, πιστεύοντας πως θα έχει μια καλύτερη ζωή μακριά της, ιδέα που παραπέμπει στο εμβληματικό ποίημα του Κωνσταντίνου Π. Καβάφη «Η πόλις»: «Είπες Θά πάγω σ' άλλη γή, θά πάγω σ' άλλη θάλασσα. / Μιά πόλις άλλη θά βρεθεί καλλίτερη από αυτή. / Κάθε προσπάθεια μου μιά καταδίκη είναι γραφτή / κ' είν' η καρδιά μου —σάν νεκρός— θαμένη» […]

Όμως κι άλλοι ήρωες του έργου σχεδιάζουν να φύγουν από μια πόλη που τους «πνίγει», όπως και τα μικρά τους διαμερίσματα, συγκρίνοντας την τωρινή συμβατική ζωή τους με την προηγούμενη στην επαρχία και στην απλωσιά της υπαίθρου. Κι ενώ πρόκειται για πρωταγωνιστές του έργου, κινούνται, σαν χορός αρχαίας τραγωδίας, γύρω από τον Παύλο, ο οποίος συζεί με τον πατέρα του, τη μητριά του, έναν μικρότερο αδελφό, στον οποίον έχει αδυναμία, αλλά και με δυο συγγενείς της μητριάς του.

Η τραγικότητα των ηρώων και το σπουδαίο κείμενο της Λούλας Αναγνωστάκη, χάρη και στη σκηνοθεσία μα και στη διδασκαλία των ρόλων από τον σκηνοθέτη, δίνουν την ευκαιρία στους ηθοποιούς να δώσουν δείγματα υψηλής υποκριτικής. Αρχίζοντας από τους παλαιότερους, απολαύσαμε τις υπέροχες ερμηνείες της Σμαράγδας Σμυρναίου (Μαρίτσα, καλόψυχη μητριά) και του συζύγου της, Σταύρου Μερμήγκη (παλαιών αρχών και ακροδεξιών πεποιθήσεων άρρωστος πατέρας, ο οποίος έχει πολεμήσει, με τον Εθνικό Στρατό, εναντίον των ανταρτών στον Εμφύλιο). Δίπλα τους, σε έξοχες ερμηνείες και οι νεότεροι ηθοποιοί: Αναστασία - Ραφαέλα Κονίδη (Κατερίνα), σε σχέση με τον Παύλο κι έγκυος στο παιδί του, ζώντας στο σπίτι της θείας της, Μαρίτσας, με την πληγωμένη και φέρουσα τραυματικές εμπειρίες μητέρα της, να ερμηνεύεται υποδειγματικά από τη Βάσω Καμαράτου. Εκεί και μικρότερος αδελφός του Παύλου (Γιωργάκης, φανατικός Ολυμπιακάκιας και σε κόντρα με οπαδούς άλλων ομάδων στη γειτονιά), σε ρεσιτάλ ηθοποιίας από τον νέο ηθοποιό Γιάννη Τσουμαράκη, αλλά κι ένα ζευγάρι πολιτικοποιημένων επισκεπτών, που ερμηνεύουν έξοχα οι: Γιώργος Δεπάστας κι Ερμίνα Κυριαζή. Ο Μάνος Καρατζογιάννης, έχοντας και την ευθύνη της σκηνοθεσίας, αποτυπώνει υποδειγματικά τον καταπιεσμένο, από την οικογενειοκρατία και τα «πρέπει» της κοινωνίας, ιδιόμορφο χαρακτήρα του Παύλου, ατόμου που αλλάζει συμπεριφορά κάτω από τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται, προς στιγμήν, μέσα στο σπίτι του, αλλά και πάλι δεν αντέχει, με αποτέλεσμα… αυτό που είναι προτιμότερο να παρακολουθήσουν οι θεατές επί σκηνής. Μια τραγωδία με πολλούς ήρωες - πρωταγωνιστές. Θερμά συγχαρητήρια σε όλους!

Διάρκεια: 115' λεπτά

«Σταθμός Θέατρο»
Βίκτωρος Ουγκώ 55, Μεταξουργείο

Νίκος Μπατσικανής, κριτικός Θεάτρου,
μέλος τής Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών
Δημοσιεύθηκε στο criticscorner.gr την 6-10-2024

Λούλα (Αγγελική - Θεανώ) Αναγνωστάκη, 1928 - 2017: Θεατρική συγγραφέας και από τις σπουδαιότερες γυναικείες μορφές των ελληνικών γραμμάτων.

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Ήταν μικρότερη αδελφή του ποιητή Μανόλη Αναγνωστάκη. Σπούδασε στη Νομική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου

Θεσσαλονίκης και στην Αυστρία. Παντρεύτηκε τον συγγραφέα και καθηγητή Ψυχιατρικής Γιώργο Χειμωνά και ήταν η μητέρα του συγγραφέα Θανάση Χειμωνά. Πέθανε στις 8 Οκτωβρίου 2017.

Έγραψε δώδεκα (12) θεατρικά έργα, που πραγματεύονται θέματα της μεταπολεμικής περιόδου στην Ελλάδα, όπως: το τραύμα, η μοναξιά, η ενοχή και η ήττα.

Τα πρώτα τρία μονόπρακτα έργα της ανέβηκαν για πρώτη φορά στη σκηνή το 1965 κι εκδόθηκαν σε βιβλίο το 1974: «Η διανυκτέρευση», «Η πόλη» και «Η παρέλαση». Αυτά πρωτοπαρουσιάσθηκαν σε μία ενιαία παράσταση στο Θέατρο Τέχνης «Κάρολος Κουν», σκηνοθετημένα από τον Κάρολο Κουν. Ακολούθησε το τρίπρακτο έργο «Η συναναστροφή», που παρουσιάσθηκε στο Εθνικό Θέατρο το 1967.

Τα μεταγενέστερα έργα της έχουν ανεβεί στην Ελλάδα από το Εθνικό Θέατρο, το Θέατρο Τέχνης «Κάρολος Κουν» και άλλους θιάσους αλλά και πολλές ευρωπαϊκές σκηνές όπως στην Κύπρο, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Πολωνία, τη Γερμανία, την Ισπανία και τις ΗΠΑ. Τα ερμήνευσαν σπουδαίοι καλλιτέχνες όπως οι: Ρένη Πιττακή, Βέρα Ζαβιτσιάνου, Λυδία Κονιόρδου, Όλια Λαζαρίδου, Γιώργος Αρμένης, Στράτος Τζώρτζογλου, Κωστας Καζάκος – Τζένη Καρέζη κ.ά. Τα σκηνοθέτησαν κορυφαίοι, οι: Κάρολος Κουν, Λευτέρης Βογιατζής, Λεωνίδας Τριβιζάς, Βασίλης Παπαβασιλείου, Μίμης Κουγιουμτζής και Βίκτωρ Αρδίττης. Αυτά είναι τα ακόλουθα:

Εργογραφία – Θέατρο:

«Αντόνιο ή το μήνυμα» (1972) – «Η νίκη» (1978) – «Η κασέτα» (1982) – «Ο ήχος του όπλου» (1987) – «Διαμάντια και μπλουζ» (1990) – «Το ταξίδι μακριά» (1995) – «Ο ουρανός κατακόκκινος» (μονόπρακτο, 1998) – «Σ' εσάς που με ακούτε» (2003)

Εκδοθέντα βιβλία της:

«Ο Γιώργος ως Άμλετ, Τα κείμενα των Φιλίππων 2009 – 2014» (2015) «Κάπα Εκδοτική»
«Η διανυκτέρευση». «Η πόλη». «Η παρέλαση», εκδόσεις «Κέδρος», Αθήνα, 1999
«Σ' εσάς που με ακούτε», εκδόσεις «Η Νέα Σκηνή», Αθήνα, 2003
«Ο ήχος του όπλου», εκδόσεις «Κέδρος», Αθήνα, 2007
«Η κασέτα», εκδόσεις «Κέδρος», Αθήνα, 2008
«Διαμάντια και μπλουζ. Το ταξίδι μακριά», εκδόσεις «Κέδρος», Αθήνα, 2008
(Βικιπαίδεια)